

Cím: Kárpáti hiúzok (*Lynx lynx carpathicus*) környezetgazdagítása a Miskolci Állatkertben

Készítette: Fodor Virág Viktória

Absztrakt

Legfontosabb célom az aktivitás növelése volt. Az aktív viselkedésformák megjelenését elő tudjuk segíteni a jól megtervezett, tudatos, rendszeres környezetgazdagítással. Az aktív viselkedésformák megjelenésével, növekedésével növekszik az aktivitással töltött idő, amikor az egyed figyelmét valami leköti, mobilizálja. Ezáltal csökkenthetőek a sztereotip viselkedéselemek. Az aktivitás növelésének céljából adódóan további célkitűzéseim között szerepelt a sztereotip, azaz nem természetes, hanem rendellenes viselkedéselemek mennyiségének csökkentése is. Ezeket megfelelően, jól megtervezett, tudatos környezetgazdagítással el lehet érni, és amennyiben a rendszerességet is következetesen betartjuk, akkor ezen pozitív állapotot fenn is lehet tartani.

Ex situ körülmények között az állatfajok egyedei korlátozva vannak. Körülhatárolt, körbezárt területen kevesebb lehetőségük nyílik saját magukat és egymást lekötni, az időt aktívan tölteni. Gyakran a sztereotip, rendellenes viselkedéseket is ezért mutatják, egyrészt mert ezzel így kötik le magukat, másrészt mert valamilyen stresszhatás éri őket. Azonban ha a természetes élőhelyükhöz a lehető legnagyobb mértékben hasonló környezetet igyekszünk nekik teremteni, továbbá olyan környezetgazdagítási módszereket vetünk be, melyekkel amellet, hogy lekötjük őket, a természetes élőhelyükön is megjelenő viselkedésformákat is gyakorolni tudják, azáltal a sztereotip viselkedéselemek is csökkennek, vagy teljesen el is tűnnek, továbbá a jólétük, mentális állapotuk, egészségi állapotuk is pozitív irányba mozdul.

Ezen fejezetben fentebb leírtakat bizonyította az általam végzett kísérlet, 5 egymást követő napon, ezek előtt egy ellenőrző, 0. nappal. Az eredményeket alátámasztották a 2db UOVISION vadkamera által felvett felvételek. Az ellenőrző nap után, amikor csak a két vadkamerát helyeztem a kifutóba, semmi más, ezek után 5 egymást követő napon végeztem változatos környezetgazdagítást. A módszereket, eszközöket előre elterveztem, a szükséges kellékeket előre beszereztem. Törekedtem arra, hogy minél változatosabb kölcsönhatásokat idézhessek elő, és minél több új viselkedésem megjelenjen. Az 5 nap végzett környezetgazdagítás részeként tudatosan megjelent a táplálékszerzéssel kapcsolatos viselkedés, a felderítő viselkedés, a játék, az interaktív viselkedés, a problémamegoldás, új helyzetekhez való alkalmazkodás, tartózkodás leküzdése, félelem leküzdése, melyeket céltudatosan, előre eltervezve váltottam ki az egyedekből és értem el.

Első napon a kakukkfűvel bevont, egészben lévő, tollas csirke hordozott magában a gyógy-és fűszernövény által újdonságot. Második nap a teljesen idegen és ismeretlen, sosem látott halloweeni tök okozott meglepetést a hiúzoknak. Harmadik napon a jutazsákokba csomagolt, és avarba ledobott, több helyen bevágott fokhagyma váltott ki pozitivitást. Negyedik napon a zárt tetejű, avarral megtöltött, közé húst rejtett kartondoboz okozott tartózkodást, félelmet, de egyúttal kíváncsiságot is az egyedekben. Ötödik napon tudatosan elősegítettem a félelem leküzdését és a bátorság növelését, ezáltal ugyanezt a dobozt, melyhez előző napon nem nyúltak hozzá, nyitva hagytam, nyitott tetejével.

Az öt nap alatt is sikerült pozitív változást elérni, mely a tudatos, előre megtervezett környezetgazdagítás eredménye. A sztereotip viselkedéselemek csökkentek, majdnem teljesen el is tűntek. Az aktívan töltött idő, és aktív viselkedésformák mennyisége is növekedett. Az

általam végzett kísérletek és munka eredménye is megerősítette, mennyire kiemelten fontos és szükséges az ex situ élőhelyen tartott állatok esetében a jól megtervezett, tudatos környezetgazdagítás.